08/04/2026

8 Απριλίου 2026: Μεγάλη Τετάρτη

/ Ορθόδοξες Προβολές

«Υπέρ την πόρνην αγαθέ ανομήσας» - Θεολογικό σχόλιο στη Μεγάλη Τετάρτη

- **Του ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ Θεολόγου - Καθηγητού**

Η Αγία και Μεγάλη Εβδομάδα είναι η ιερότερη εορτολογική περίοδος της Εκκλησίας μας και αποτελεί πλουσιότατο αντλιοστάσιο πνευματικού ανεφοδιασμού για τους πιστούς. Οι άγιοι Πατέρες, με περισσή σοφία, όρισαν να θυμούμαστε αυτές τις άγιες ημέρες πρόσωπα και γεγονότα, τα οποία έχουν έντονο διδακτικό χαρακτήρα για την πνευματική μας πορεία και προκοπή.

Ένα από αυτά τα πρόσωπα είναι και αυτό της αμαρτωλής γυναίκας, η οποία άλειψε

τον Κύριο με πολύτιμο μύρο. Ποιούμε ανάμνηση αυτού του σημαντικού γεγονότος τη Μεγάλη Τετάρτη όπου, σύμφωνα με το ιερό συναξάρι της ημέρας «Της αλειψάσης τον Κύριον μύρω πόρνης γυναικός μνείαν ποιούμεθα οι θειότατοι πατέρες εθέσπισαν, ότι προ του σωτηρίου πάθους μικρόν τούτο γέγονεν».

Σύμφωνα με την ευαγγελική διήγηση, ο Κύριος πριν μπει στην Ιερουσαλήμ, προσκλήθηκε για δείπνο στο σπίτι κάποιου πλούσιου, ονόματι Σίμωνος, ο οποίος ανήκε στην τάξη των φαρισαίων. Κάποια γυναίκα αμαρτωλή όταν έμαθε ότι ο Κύριος ήλθε στην πόλη, ζήτησε να μάθει σε πιο σπίτι έχει καταλύσει. Και ενώ έτρωγαν και συζητούσαν, ξάφνου μπήκε στο σπίτι η γυναίκα εκείνη, κρατώντας στα χέρια της αλαβάστρινο δοχείο γεμάτο πολύτιμο μύρο. Προχώρησε στο μέρος του Ιησού και αφού στάθηκε πίσω Του, γονάτισε και άρχισε να κλαίει και να οδύρεται γοερά. Άνοιξε αμέσως το δοχείο και άρχισε να ρίχνει απλόχερα το μύρο και να πλένει με αυτό πόδια του Ιησού. Μαζί με το πολύτιμο μύρο έσμιγε και τα καυτά δάκρυά της, τα οποία έτρεχαν σαν ποτάμι από τα μάτια της. Αφού άδειασε το δοχείο ξέπλεξε τα πλούσια μαλλιά της και σκούπισε με αυτά τα πόδια Του, καταφιλώντας τα αδιάκοπα.

Το ξαφνικό και πρωτοφανές αυτό γεγονός έγινε αιτία σφοδρού σκανδαλισμού για τους «καθώς πρέπει» συνδαιτυμόνες του δείπνου. Ο Φαρισαίος οικοδεσπότης απόρησε και διαλογιζόταν: Αυτός εδώ είναι προφήτης, δε γνωρίζει το ποιόν αυτής τη γυναίκας και την αφήνει να τον αγγίξει; Δε φοβάται το μολυσμό από μια πόρνη; Ο καρδιογνώστης Χριστός απάντησε στον Σίμωνα τη σύντομη παραβολή των δανειστών. Κάποιος του είπε, δάνεισε χρήματα σε δύο ανθρώπους, στον πρώτο πεντακόσια δηνάρια και στον δεύτερο πενήντα. Όταν έπρεπε να τα επιστρέψουν αυτοί δεν είχαν και ο δανειστής τους τα χάρισε. Και ρωτά το Σίμωνα: ποιος από τους δυο θα χρωστάει μεγαλύτερη χάρη στον δανειστή; Ο Σίμων απάντησε: αυτός που του χαρίστηκε το μεγαλύτερο ποσό. Σωστά απάντησες του είπε ο Ιησούς. Για κοίταξε αυτή τη γυναίκα. Εγώ μπήκα στο σπίτι σου και δεν μου έπλυνες τα πόδια με νερό, όμως εκείνη μου τα έπλυνε με τα δάκρυά της και τα σκούπισε με τα μαλλιά της. Χαιρετισμό δε μου έδωκες, όμως αυτή δε σταμάτησε στιγμή να μου φιλάει τα πόδια. Με λάδι δεν μου άλειψες το κεφάλι, όμως αυτή με πανάκριβο μύρο μου άλειψε τα πόδια. Δεν αξίζει να της πω: «σου συγχωρούνται οι τόσες πολλές αμαρτίες σου, διότι με αγάπησες τόσο πολύ»; Γυρίζοντας προς τη γυναίκα της είπε: «σου συγχωρούνται οι αμαρτίες σου». Τότε άρχισαν οι συνδαιτυμόνες να διερωτώνται: ποιος είναι αυτός που μπορεί να συγχωρεί αμαρτίες; Ο Χριστός ξαναλέγει στη γυναίκα: «Η πίστη σου σε έσωσε, πήγαινε στο καλό».

Η γυναίκα, όπως φαίνεται, αυτή ήταν διαβόητη για την αμαρτωλότητά της. Τη γνώριζαν όλοι και γι’ αυτό παραξενεύτηκαν όταν την είδαν να «παραβιάζει» το

«άσυλο της ηθικής τους» συνάντησης. Δεν έπρεπε να «μολύνει» με την παρουσία της τα «καθώς πρέπει» σαλόνια τους. Την ήθελαν και την ανέχονταν μόνο ως πόρνη, περιφερόμενη στα καταγώγια και στους βρώμικους και σκοτεινούς δρόμους, για να ικανοποιεί τις πορνικές τους αμαρτωλές έξεις. Την ήθελαν ως ένα σκεύος αμαρτωλής ηδονής και τίποτε περισσότερο. Στην κοινωνική και θρησκευτική ζωή της πόλεως δεν είχε θέση, ήταν το μίασμα, την οποία έπρεπε να αποφεύγουν. Κάπως έτσι σκέφτηκε και ο Σίμων ο οικοδεσπότης, όταν είδε να μπαίνει στο «καθώς πρέπει» σπίτι του εκείνη και να το «μιαίνει». Πολλώ δε μάλλον να αγγίζει τον υψηλό καλεσμένο του ραβίνο.

Η ιουδαϊκή θρησκευτική παράδοση είχε (και έχει) ως βασικό της δόγμα την αρχή του «δούναι και λαβείν» ανθρώπου και Θεού. Ο τηρητής των θείων εντολών, έστω τυπικά και (ακόμη χειρότερα) υποκριτικά, χωρίς εσωτερική αλλαγή, απαιτούσε από το Θεό ανταμοιβή, και ο Θεός ήταν υποχρεωμένος να σεβαστεί αυτή τη «συναλλαγή» και να ικανοποιήσει την απαίτησή του! Η πόρνη βεβαίως, σύμφωνα με αυτές τις αντιλήψεις, ήταν ολότελα απορριπτέα από το Θεό, διότι δεν είχε να επιδείξει ορατό σημείο τήρησης του θείου νόμου. Ήταν καταραμένη και δίκαια αποβλητέα από την φαρισαϊκή υποκριτική κοινωνία. Κάπως έτσι σκέφτηκαν και οι συμποσιαστές του δείπνου και γι’ αυτό αντέδρασαν με αυτόν τον τρόπο.

Το σώμα της αμαρτωλής αυτής γυναίκας είχε παραδοθεί βεβαίως εξ’ ολοκλήρου στο βόρβορο της αμαρτίας και της διαφθοράς και το χειρότερο παρέσυρε και άλλου στη διαφθορά. Όμως, μέσα στα κατάβαθα της ψυχής της, σιγόκαιγε αμυδρή φλόγα λυτρώσεως. Ο ψυχικός της κόσμος δεν είχε διαφθαρεί ολοκληρωτικά. Η παρουσία του Σωτήρα Χριστού στην πόλη εκείνη λειτούργησε στην καρδιά της ως ισχυρότατος άνεμος, ο οποίος θέριεψε την αδύναμη φλόγα λυτρώσεως και την έκαμε πυρακτωμένο καμίνι, ασυγκράτητη ορμή για μετάνοια και σωτηρία και γι’ αυτό έτρεξε κοντά Του με τον χαρακτηριστικό αυτό τρόπο.

Αλλά δια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού παρήλθε ανεπιστρεπτί το καθεστώς του νόμου και της μισθαποδοσίας, και ανέτειλε η εποχή της χάρητος και του ελέους. Ο Θεός είναι πέρα και πάνω από κάθε φτηνή συναλλαγή και εκδούλευση. Γι’ αυτό και ο Κύριος καυτηρίασε με τον πιο έντονο τρόπο την υποκριτική και ωφελιμιστική προσέγγιση του Θεού, κάτι που δε μπόρεσε να καταλάβει και να αποδεχτεί η ιουδαϊκή κοινωνία. Ο Θεός, ως άπειρη αγάπη, κινείται από αγάπη και ευσπλαχνία. Αγαπά με υπερβάλλοντα ζήλο τα πλάσματά Του και ιδιαίτερα τον άνθρωπο, ώστε: «ούτω γαρ ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε τον υιόν αυτού τον μονογενήέδωκεν, ίνα πας ο πιστεύων εις αυτόν μη απόληται, αλλ’ έχει ζωήναιώνιον. Ου γαρ απέστειλεν ο Θεός τον υιόν αυτού εις τον κόσμον ίνα κρίνη τον κόσμον, αλλ’ ίνα σωθή ο κόσμος δι’ αυτού» (Ιωάν.3,16-17), ακόμη και«του

ιδίου υιού ουκ εφείσατο, αλλ’ υπέρ πάντων παρέδωκεν αυτόν» (Ρωμ.8,32).

Ο Χριστός, εγκαινίασε μια νέα αντίληψη για τον αμαρτωλό άνθρωπο, εντελώς διάφορη από εκείνη της ιουδαϊκής κοινωνίας και του μετέπειτα «χριστιανικού» πουριτανισμού. Ο αμαρτωλός άνθρωπος δεν είναι μιασμένος από τη φύση του, διότι το κακό δεν έχει οντολογικό χαρακτήρα. Δεν είναι μέρος της υπόστασής του. Το κακό είναι παρείσακτη ασθένεια της ψυχής, κάτι ανάλογο με τις ασθένειες του σώματος, το οποίο ο απόστολος Παύλος χαρακτηρίζει ως «ιό όφεως» (Ρωμ.3,13), δάγκωμα φαρμακερούφιδιού και κατά τον ιερό Δαμασκηνό: «η κακία ουδέν έτερον εισίν, ειμή αναχώρησις του αγαθού, ώσπερ το σκότος του φωτός αναχώρησις», και ο άνθρωπος δεν έχει «εν τη φύσει αυτού το αμαρτάνειν, αλλ’εν τη ποαιρέσει μάλλον» (P.G.94,973,924). Ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής χαρακτηρίζει την αμαρτία ως «αστοχία» και τον αμαρτωλό ως «άστοχον». Περιττεύει βεβαίως να αναφέρουμε ότι η έννοια της αμαρτίας κατά την ορθόδοξο διδασκαλία, δεν έχει ουδεμία σχέση με την αντίχριστη δικανική αντίληψη, της παράβασης νόμων και της επιβολής ποινών για αποκατάσταση της «ηθικής τάξεως», της αιρετικής δυτικής «χριστιανοσύνης».

Κατά συνέπεια ο αμαρτωλός είναι ένας πνευματικά ασθενής, ο οποίος χρειάζεται βοήθεια και τρόπους ιάσεως. Το πρώτιστο φάρμακο – αντίδοτο κατά της πνευματικής ασθένειας, έδωσε ο Χριστός και είναι η μετάνοια, δηλαδή η μεταστροφή του νου και της προαιρέσεως από την αστοχία και τη νόσο της αμαρτίας. Η μετάνοια είναι ο ισχυρότατος εκείνος μοχλός, ο οποίος γκρεμίζει το οικοδόμημα της αμαρτίας και αναγεννά τον άνθρωπο, διότι τον επαναφέρει από την «παρά φύσιν» στην «κατά φύσιν» κατάσταση και πορεία του, αυτό που ο απόστολος Παύλος χαρακτηρίζει ως «παλαιό άνθρωπο» (Εφ.4,22.Κολ.3,10) και «καινό άνθρωπο» (Εφ.2,15.Κολ.3,10) και που κατά τον ιερό Χρυσόστομο: «η αρετή κατά φύσιν εστίν η δε κακία παρά φύσιν, καθάπερ νόσος και υγεία» (P.G.62,21).Η μετάνοια ανοίγει το δρόμο για τον ουρανό και μάλιστα στους πιο αμαρτωλούς των ανθρώπων, όπως είπε και ο Κύριος: «Αμήν λέγω υμίν, ότι οι τελώναι και αι πόρναι προάγουσιν υμάς εις την βασιλείαν του Θεού …(ότι) οι τελώναι και αι πόρναιε πίστευσαν» (Ματθ.21,31,32), διότι αυτοί έχουν περισσότερο τη συναίσθηση της αμαρτωλότητάς τους, παρά οι έχοντες τη λαθεμένη αίσθηση της αγιότητας. Δεν είναι τυχαίο ότι ο πρώτος ένοικος του παραδείσου είναι ο μετανοών επί του σταυρού ληστής, «βαλών κλείδα τα μνησθητί μου»! Δεν είναι τυχαίο το φαινόμενο στην ιστορία της Εκκλησίας μας, όπου οι μεγαλύτεροι άγιοι να διατελούν σε διαρκή μετάνοια!

Η αγία μας Εκκλησία δεν μοιάζει με τις άλλες θρησκείες, δεν είναι καν θρησκεία, με την έννοια που ο κόσμος θεωρεί τη θρησκεία. Η ιουδαϊκή θρησκεία, έστω η

τελειότερη του προχριστιανικού κόσμου, δε μπορούσε να δεχτεί τη μετάνοια της πόρνης, την οποία δέχτηκε ο Χριστός και την αποκατέστησε στη θέση που της ταίριαζε. Η Εκκλησία μας είναι πνευματικό θεραπευτήριο ψυχών, η οποία αναγεννά τους αμαρτωλούς, δεχόμενη τη μετάνοιά τους, και τους επανασυνδέει με τον πολυεύσπλαχνο Δημιουργό τους. Ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων τονίζει: «Καθολική με καλείται η Εκκλησία… και δια το καθολικώς ιατρεύειν μεν και θεραπεύειν άπαν το των αμαρτιών είδος,των δια ψυχής και σώματος επιτελουμένων» (Κατηχ.18,23, P.G.33,1044). Καμιά θρησκεία δεν κάνει κάτι τέτοιο, το αντίθετο μάλιστα, προσδένει τον αμαρτωλό σε απίστευτες θρησκευτικού χαρακτήρα υποχρεώσεις, επιδεινώνοντας το πρόβλημά του. Η Εκκλησία μας είναι το «πανδοχείον» που άφησε ο Καλός Σαμαρείτης τον περιπεσόντα στους ληστές τραυματία για να θεραπευτεί και μάλιστα δωρεάν, με έξοδα του ευεργέτη του (Λουκ.10,34)!

Η αφιέρωση της ημέρας αυτής στην μακάρια πρώην πόρνη γυναίκα έγινε σκόπιμα από τους αγίους πατέρες. Η μορφή της προβάλλει ως φωτεινό ορόσημο καταμεσής στην οδοιπορία προς το Θείο Πάθος για να δείξει και σε μας πως ο Λυτρωτής μας Χριστός ήλθε «ζητήσαι και σώσαι το απολωλός» (Λουκ.19,10) και «δούναι την ψυχήν αυτού λύτρον αντί πολλών» (Μάρκ.10,45).Πως Αυτός είναι ο μοναδικός σωτήρας του κόσμου, ο Οποίος συγχωρεί αμαρτίες και αναγεννά τον άνθρωπο σε όποια κατάσταση και αν βρίσκεται και το μόνο που ζητά είναι η μετάνοιά μας και τίποτε περισσότερο. Τα άλλα είναι δική Του μέριμνα.

Έτσι λοιπόν ζητά και από εμάςνα μετανοήσουμε και να συντριβούμε, σαν την πόρνη, και να δείξουμε έμπρακτη μετάνοια ώστε να μπορούμε να ακολουθήσουμε συνειδητά και επάξια το Χριστό μας στο Πάθος και την Ανάστασή Του. Άλλωστε η αμαρτία είναι μια μορφή πνευματικής πορνείας και με αυτή την έννοια είμαστε όλοι πόρνοι! Να αποβάλλουμε το δαιμονικής εμπνεύσεως αίσθημα της απελπισίας και να ζητήσουμε από το Σωτήρα μας ταπεινά να ανοίξει «τας πηγάς των δακρύων μας» και να συγχωρήσει τον «ζωφόδη τε και ασέληνον έρωτα της αμαρτίας» μας, ο οποίος είναι φωλιασμένος και ριζωμένος στην ψυχή μας. Να συνειδητοποιήσουμε πως η μετάνοια, ως ύψιστη δωρεά, ανανεώνει την ουρανοδρόμο πορεία μας προς το Χριστό και την τελείωσή μας. Καλός χριστιανός δεν είναι εκείνος, ο οποίος γεμάτο κομπασμό και εγωιστική αυτάρκεια, ισχυρίζεται ότι έφτασε σε επίπεδο αγιότητας και δεν χρειάζεται πια άλλο αγώνα, αλλά ο διατελών σε διαρκή μετάνοια. Γι’ αυτό και ο ιερός υμνογράφος της Μ. Τετάρτης αναφέρει πως εγώ (ο κάθε πιστός), «υπέρ την πόρνην ανομήσας»!